

मध्यप्रदेश शासन
राजस्व विभाग
मंत्रालय, वल्लभ भवन, भोपाल

(65)

क्रमांक एफ - २-२ / २०१५ सात / शा.६
प्रति,

समर्त कलेक्टर,
मध्यप्रदेश।

भोपाल, दिनांक १६ जनवरी, 2015

विषय: पूँजी निवेशकों द्वारा कृषि प्रयोजन की भूमि का औद्योगिक प्रयोजन में व्यपवर्तन किए जाने के संबंध में।

राज्य के चहुमुखी विकास के लिए विभिन्न क्षेत्रों में निजी पूँजी निवेश को बढ़ावा देने की दृष्टि से विभिन्न विभागों द्वारा अपनी-अपनी नीतियां जारी की गयी हैं। निजी पूँजी निवेश के माध्यम से उद्योगों की रथापना के लिए भूमि की आवश्यकता होती है, जिसके लिये निवेशक निजी भूमिस्वामित्व की कृषि भूमि को औद्योगिक प्रयोजन में व्यपवर्तित कराना चाहते हैं। निवेश संवर्धन समिति की बैठक में यह तथ्य सामने आये हैं कि निवेशकों को भूमि व्यपवर्तन में कठिनाई हो रही है।

2/ किसी भी धारक द्वारा निजी भूमिस्वामित्व की कृषि प्रयोजन की भूमि को औद्योगिक प्रयोजन में व्यपवर्तित करने का प्रावधान मध्यप्रदेश भू-राजस्व संहिता, 1959 की धारा 172 के तृतीय परन्तुक में दिया गया है, जिसके अनुसार ऐसी भूमियां जो विकास योजना क्षेत्र के बाहर स्थित हैं और निवेशक भूमिस्वामी ऐसी भूमि औद्योगिक प्रयोजन में व्यपवर्तित करना चाहता है तो उसे केवल उपर्युक्त अधिकारी को व्यपवर्तन की लिखित जानकारी देना पर्याप्त है, इसके लिए किसी लिखित अनुज्ञा आदेश की आवश्यकता नहीं है।

3/ उक्त प्रावधान के अनुसार ऐसे मामलों में उपर्युक्त अधिकारी द्वारा औद्योगिक प्रयोजन में व्यपवर्तन की सूचना मिलने पर संहिता की धारा 59 का प्रकरण दर्ज करते हुए नियमानुसार प्रीमियम का अधिरोपण तथा पुनरीक्षित भू-राजस्व का निर्धारण मात्र करना होता है। अतः व्यपवर्तन की सूचना मिलने पर उपर्युक्त अधिकारी तत्काल पूर्ण सक्रियता के साथ प्रीमियम के अधिरोपण एवं भू-राजस्व के पुनर्निर्धारण की कार्यवाही सुनिश्चित करें तथा अधिरोपित राशि की उगाही सुनिश्चित कराएं जिससे एक ओर उद्योगों को तत्काल समुचित सुविधा मिले, वहीं दूसरी ओर राज्य को राजस्व की आय भी हो।

4/ उपरोक्त व्यवस्था की जानकारी अधिक से अधिक लोगों में प्रचारित कराई जाए तथा सभी संबंधित कार्यालयों जैसे- जिला उद्योग केन्द्र, उप संचालक नगर तथा ग्राम निवेश एवं रथानीय नगरीय निकाय आदि को भी उक्त व्यवस्था से अवगत करायें और अपने जिले में पदस्थ समस्त उपर्युक्त अधिकारियों को उक्तानुसार कार्यवाही हेतु आवश्यक निर्देश दें।

३१

(अरुण तिवारी)

प्रमुख सचिव

मध्यप्रदेश शासन, राजस्व विभाग

भोपाल, दिनांक १६ जनवरी, 2015

क्रमांक एफ - २-२ / २०१५ सात / शा.६

प्रतिलिपि:-

1. अपर मुख्य सचिव, मध्यप्रदेश शासन, वित्त विभाग।
2. प्रमुख सचिव, मध्यप्रदेश शासन, वाणिज्य, उद्योग एवं रोजगार विभाग।
3. महालेखाकार, मध्यप्रदेश, ग्वालियर।
4. उद्योग आयुक्त, मध्यप्रदेश, भोपाल।
5. प्रमुख राजस्व आयुक्त, मध्यप्रदेश, भोपाल।
6. आयुक्त, भू-अभिलेख एवं बंदोबस्त, मध्यप्रदेश, ग्वालियर।
7. समर्त संभागायुक्त, मध्यप्रदेश।

की ओर सूचनार्थ एवं आवश्यक कार्यवाही हेतु प्रेषित।

३१

प्रमुख सचिव

मध्यप्रदेश शासन, राजस्व विभाग

૨૦
૨૧૭

૨૦

સંચાનલાલય સંસ્થાગત વિત્ત, મધ્ય પ્રદેશ
ગ-ખણ્ડ, પ્રથમ તલ, વિન્દ્યાચલ ભવન,
મોપાલ - 462004

ફોન - (0755) 2551199, 2552003
ફૈક્સ - 0755-2551387

૨૦/૩

મોપાલ, દિનાંક 07-06- 2014

ક.પ્રાધિવિ/મુ.મં.યુ.સ્વ.યો./સવિસ/ 2014/.....

પ્રતિ,

1. રાજ્ય સ્તરીય પ્રમુખ, સમસ્ત સાર્વજનિક ક્ષેત્ર કે બૈંક
2. રાજ્ય સ્તરીય પ્રમુખ, સમસ્ત નિર્જી ક્ષેત્ર કે બૈંક
3. અધ્યક્ષ, સમરત ક્ષેત્રીય ગ્રામીણ બૈંક
4. પ્રબંધ સંચાલક, મોપ્રો રાજ્ય સહકારી બૈંક મર્યાદ, ટીઓટીઓ નગર, મોપાલ।

વિષય:- રાજ્ય શાસન કી વિભિન્ન રોજગાર મૂલક યોજનાઓ અંતર્ગત કૃષિ ભૂમિ પર ઉદ્યોગો

કી સ્થાપના કે પ્રયોજન હેતુ વ્યપવર્તન (ડાયવર્સન) કી અનુજ્ઞા કી અપેક્ષા બાબત।

સંદર્ભ:- મધ્ય પ્રદેશ શાસન, રાજ્ય વિમાગ કો જ્ઞાપ. ક. એફ ૨-૧/૨૦૧૩/સત/શા-૬
દિનાંક 11 માર્ચ ૨૦૧૩ એવં ટીપ ક. 22 દિનાંક 22-01-2014।

=૦=

2632
29-1-15

ઉપરોક્ત વિષયાન્તર્ગત સંદર્ભિત જ્ઞાપ એવં ટીપ કી છાયાપ્રતિ સંલગ્ન પ્રેરિત હૈ। રાજ્ય
શાસન દ્વારા નિર્દેશ જારી કિયે ગયે હૈનું કી કૃષિ ભૂમિ, જિસે ઉદ્યોગ ફે લિયે વ્યપવર્તન કિયા
જાના હૈ, કે માનલો મેં ઉપખણ અધિકારી (EDO) કો લિખિત જાનકારી દિયા જાના
પર્યાપ્ત હૈ, વ્યપવર્તન કી કોઈ અનુજ્ઞા કી આવશ્યકતા નહીં હૈ। તદ્દનુસાર વ્યપવર્તન હેતુ,
અનુજ્ઞા દેને એવં શર્તે અધિરોપિત કરને કી અગ્રિમ કાર્યવાહી કી કોઈ અપેક્ષા નહીં હૈ।

રાજ્ય વિમાગ કે ઉપરોક્ત નિર્દેશો કે સંદર્ભ મેં સ્પષ્ટ કિયા જાત્મ હૈ કી રાજ્ય
શાસન કે વિભિન્ન વિમાગો દ્વારા રાંચાલિતું વિભિન્ન રોજગામૂલક યોજનાઓ અંતર્ગત ઉદ્યોગો
કી સ્થાપના કરને હેતુ પરિયોજના કી સ્વીકૃતિ એવં ઋણ વિતરણ કરતે સમય યહ અવશ્ય
કી સુનિશ્ચિત કર લિયા જાયે કી હિતગ્રાહી દ્વારા ઉપખણ અધિકારી કો કૃષિ ભૂમિ કા
દી ગઈ સૂચના કી એક પ્રતિ બૈંક દ્વારા અપને અભિલેખ મેં રખી જાના પર્યાપ્ત હોગા, પરન્તુ
બૈંક શાખા દ્વારા હિતગ્રાહી સે કૃષિ ભૂમિ કે વ્યપવર્તન (ડાયવર્સન) કી અનુજ્ઞા કી અપેક્ષા નહીં
કી જાના હૈ।

રાજ્ય શાસન દ્વારા કી ગઈ ઉક્તાનુસાર વ્યવસ્થા સે સમી શાખાઓ કો અવગત કરાને
કા કષ્ટ કરેં જિસસે કી હિતગ્રાહી લામાન્ચિત હો સકેં।

સંલગ્ન:- ઉક્તાનુસાર।

૧૧૮૮૮
૧-૬ ૧૭૧૫

(આશીષ ઉપાધ્યાય)
વિશેષ કર્તવ્યસ્થ અધિકારી
સહ આયુક્ત
સંસ્થાગત વિત્ત